

Утвърждавам!

Директор:.....

/ Галя Илиева /

Програма

за

превенция на ранното напускане на училище

учебна 2022-2023 година

Превенция - предупреждение; мерки за ограничаване и/или елиминиране на предпоставки и рискови фактори за даден процес

Ранно напускане на училище - процес, който оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на общността и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план.

„Отпадане от училище е отписването от училище на ученик до 18-годишна възраст на основание чл.173, ал.2, т.2 и 3 преди завършване на последен гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.”

(Закон за предучилищното и училищното образование, 2015; Допълнителни разпоредби, §1., т.18)

„Преждевременно напуснал училище е лице на възраст между 18 и 24 години, завършило най-много основно образование, което не участва в никаква форма на образование или обучение.”

(Закон за предучилищното и училищното образование, 2015; Допълнителни разпоредби, §1., т.21)

Цели

- Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие на децата и учениците в училище
- Равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация на децата и учениците
- Ограничаване отпадането на деца и ученици от училище
- Участие в развитието на местната общност и страната

Очаквани резултати

1. Намаляване влиянието на социалното неравенство върху ученето
2. Активно участие на децата и учениците в дейността на училището
3. Успешен преход на децата и учениците между различните етапи и степени на образование
4. Постепенна промяна на родителските нагласи и припознаване на образованието като ценност

Разработването на програма за превенция на ранното напускане на училище, съкр. Програма, е регламентирано от Закона за предучилищното и училищното образование (2015) и подзаконовите актове по прилагането му.

Програмата е в съответствие със Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

При изготвянето на Стратегическата рамка е взета предвид Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020), в която е отчетена необходимостта от широкообхватни политики и мерки, насочени към осигуряване на успешен преход между различните степени на образование.

Програмата е съобразена с Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (ПМС № 100/08.06.2018г., изм. и доп. от ПМС № 259/14.10.2019г.).

В Програмата са отразени идеите на Стратегията за развитие на ОУ „Юрий Гагарин” - Сливен (2020-2024) и стремежа на педагогическия екип за реализирането им.

При залагане на дейностите в Програмата е отчетено, че образователният процес се провежда в условия на отменена (от 01.04.2022г.) извънредна епидемична обстановка в Република България, свързана с разпространението на заболяването COVID-19.

Срокът на въведените противоепидемични мерки на територията на цялата страна се удължава, съгласно заповеди на министъра на здравеопазването за ограничаване разпространението на заболяването COVID-19.

Според училищната комисия за актуализиране на настоящата програма, промените в нивата на заболяемост и спазването на съответните противоепидемични мерки, е възможно да доведат до затруднения при нейното изпълнение.

1. Основни причини за ранното (преждевременно) напускане на училище

1.1. Икономически причини

Безработица и понижен жизнен стандарт; ниски доходи и бедност; финансови затруднения на семействата; помощ при отглеждане на по-малки братя и сестри и др.

1.2. Социални причини

Родителска незаинтересованост; функционална неграмотност или ниско образование на родителите; противоречия, конфликти/кризи в семейството; непълни семейства

1.3. Образователни причини

Ниска степен на готовност за училище; трудности в усвояването на учебното съдържание; липсващи навици и мотивация за учене; негативни нагласи; начин на оценяване; качество на учебниците и др.

1.4. Етнокултурни причини

Силнодействащи вътрешногрупови норми; натиск на етнокултурните традиции; липсваща родителска мотивация и др.

1.5. Институционални причини

Недостатъчна координация между институциите на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище

1.6. Причини, свързани със здравния статус

Здравословно състояние и функционална независимост

2. Визия на училището за превенцията на ранното (преждевременно) напускане

2.1. Превенция на преждевременното напускане на училище с предотвратяване възникването на предпоставки за преждевременно напускане и ограничаване на условията, които го благоприятстват.

2.2. Интервенция на преждевременното напускане на училище е създаване на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретната ситуация за отделното дете/ученик и следване на принципа за решаване на проблемите на най-ниско ниво.

№	Мерки и дейности	Срок	Отговорник
Мерки за превенция на преждевременното напускане на училище			
<i>1. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, взаимоотношения, управление; ясно дефиниране на права, задължения и отговорности на участниците в образователния процес; осигуряване развитието на всяко дете и ученик и подобряване на взаимодействието в училище</i>			
1.1.	Провеждане на информационна кампания сред родителите на деца, които ще се обучават в групи за задължително предучилищно образование (ГЗПО) – 5 и 6-годишни и I клас	втори срок на предходната учебна година - септември 2022	учители – ГЗПО, НЕ; екип за обхват
1.2.	Взаимодействие с родителите за обхващане и включване на деца и ученици в образователната система – разясняване на ползите от образованието	втори срок на предходната учебна година – септември 2022	учители – ГЗПО, НЕ, ПЕ; екип за обхват
1.3.	Актуализиране на Правилника за дейността на училището - дефиниране на права, задължения и отговорности на участниците в образователния процес за постигане на по-добро взаимодействие в училище (УКПППУ)	септември 2022	временна училищна комисия
1.4.	Проследяване на посещаемостта на педагогическите ситуации и учебните часове и изпращане на уведомителни писма до родителите (УКПППУ)	ежеседмично	групови и класни ръководители
1.5.	Подаване на информация за отсъствията на учениците към Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование (НЕИСПУО)	ежемесечно	ръководство на училището
1.6.	Потвърждаване на данни от Агенцията за социално подпомагане (АСП) за деца/ученици, допуснали 3 и повече/5 и повече отсъствия по неуживателни причини	ежемесечно	ръководство на училището
1.7.	Поддържане на система за ранно предупреждение и осигуряване на база данни за предизвикателствата на училищно ниво – актуализиране на Регистъра за наличие на рискови фактори в средата/ситуацията на децата и учениците (УКПППУ)	ноември 2022; март 2023	педагогически съветник; групови / класни ръководители
1.8.	Идентифициране на деца и ученици, застрашени от отпадане (проучване, анализиране и систематизиране на причините); актуализиране на Регистъра на учениците, застрашени от отпадане (УКПППУ)	ноември 2022 - декември 2022	групови / класни ръководители; екип за обхват; педагогически съветник
1.9.	Проследяване на преместването на деца и ученици – взаимодействие с приемащите училища	при случай на преместване	ръководство на училището
1.10.	Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение		
	А) Дейности за превенция на тормоза и насилието = изготвяне съвместно с децата/учениците на правила за поведение в групата/паралелката = разглеждане на теми от глобалното, гражданското,	съобразно Плана за превенция и	групови и класни ръководители;

	здравното и интеркултурното образование (час на класа, занимания по интереси) = партньорство с родителите за преодоляване на проблемни ситуации = развитие на компетентностите на всички членове на училищната общност, в т.ч. запознаване с различни форми на насилие и с техники за преодоляването им	интервенция на насилието и тормоза	учители на ГЦОУД; Координационен съвет
	Б) Включване на отделни ученици в дейности за въздействие върху вътрешната мотивация и преодоляване на проблемното поведение	при констатиране на проблемно поведение и неприемливи поведенчески прояви	класни ръководители; координатор ОДП
1.11.	Създаване на подходяща организация за обхващане на деца/ученици при преход от присъствено обучение към обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС) в условия на прилагане на противоепидемични мерки в страната	съобразно заповеди на министъра на здравеопазването	ръководство на училището
2.Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик - постигане на по-добри резултати от обучението; придобиване на ключови компетентности и осигуряване на възможности за личностна и професионална реализация			
2.1.	Включване на ученици (I - IV кл.) в групи за целодневна организация на учебния ден в училище - дейности по самоподготовка; организиран отход и физическа активност; занимания по интереси	септември 2022	класни ръководители и учители на ГЦОУД
2.2.	Прилагане на съвременни методи на преподаване, съобразени с индивидуалността на детето/ученика – провокиране на трайно внимание и интерес	през цялата учебна година	групови ръководители; учители – НЕ, ПЕ
2.3.	Дейности за превенция на обучителните затруднения		
	А) Наблюдение на развитието на отделни деца/ученици, които срещат затруднения в обучението	през цялата учебна година	групови / класни ръководители; учители
	Б) Обсъждане на информация от входните равнища по учебни предмети и индивидуалния напредък на учениците в обучението	октомври 2022	класни ръководители; учители по общообразов. предмети
	В) Извършване оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5- и 6-годишна възраст	при индикации	педагогически специалисти
	Г) Включване на ученици в: = Допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху обучението по български език; = Консултации по учебни предмети (извън редовните учебни часове); = Логопедична работа	след преценка на необходимостта	класни ръководители; учители по общообразов. предмети; координатор ОДП
	Д) Определяне на деца/ученици, на които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните потребности (за осигуряване на допълнителна подкрепа)	след 3 месеца от началото на предоставянето на обща подкрепа	групови и класни ръководители; координатор

3. Осигуряване на достъп до образование и повишаване качеството на образованието за децата и учениците от уязвими етнически общности			
3.1.	Включване на деца, необхванати в системата на предучилищното образование и намаляване на риска от възникване на обучителни затруднения в начален етап на училищното образование	септември 2022	учители / ГЗПО; екип за обхват
3.2.	Повишаване на интеркултурната компетентност на всички участници в образователния процес	през цялата учебна година	ръководство на училището; главен учител
3.3.	Участие във форми за обмен на добри педагогически практики	при покана за участие	ръководство на училището; учители
4. Достъп до качествено образование за деца и ученици със специални образователни потребности (СОП)			
4.1.	Осигуряване на ресурсен учител в зависимост от индивидуалните потребности на децата/учениците със СОП	часове за ресурсно подпомагане съгласно плана за подкрепа	ръководство на училището
4.2.	Образователна интеграция на учениците със СОП - осигуряване на подходящи учебни помагала и пособия за работа в ресурсния кабинет	съгласно плана за подкрепа	ресурсен учител; ръководство на училището
4.3.	Подкрепа и насърчаване участието на учениците със СОП в изяви по интереси	през цялата учебна година	ЕПЛР
4.4.	Повишаване квалификацията на учителите за работа с деца и ученици със СОП	след проучване на потребностите	ръководство на училището; главен учител
Мерки за интервенция на преждевременното напускане на училище			
1.Повишаване на участието и ангажираността на родителите			
1.1.	Поддържане на ефективен диалог между училището и семействата като алтернатива на традиционната родителска среща (индивидуални срещи; посещение на адрес)	през цялата учебна година	групови / класни ръководители; екип за обхват
1.2.	Насърчаване на отговорно родителство - сътрудничество с учителите и училищното ръководство с цел редовно посещение на училище	през цялата учебна година	образователни медиатори; психолог; педагогически съветник
1.3.	Участие на представител на Обществения съвет при обсъждане на програмата за превенция на ранното напускане на училище	септември 2022	представител от Обществения съвет
1.4.	Насърчаване участието на родителите в училищния живот (включване в подготовката на училищни празници)	преди изявата	екип за подготовка на изявата
1.5.	Консултиране на родители, прекъснали образованието си – насочване към възможности за завършване на етап/степен от образованието	при необходимост	учители; ръководство на училището
2.Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество като процес на сътрудничество			

2.1.	Повишаване ролята на класния ръководител за развитие на класа като екип - консултиране на ученици и родители	през цялата учебна година	класни ръководители – НЕ, ПЕ
2.2.	Преодоляване на затруднения в образователен, социален или личен план (индивидуален подход) - навременно идентифициране, ефективна комуникация с деца, ученици и родители		групови / класни ръководители
2.3.	Прилагане на практиката „ученици-наставници” за постигане на сплотена училищна общност	ноември 2022 – юни 2023	Ученически съвет; класни ръководители; педагогически съветник
2.4.	Ангажиране на Ученическия съвет с дейности за предотвратяване на отпадането от училище (придружаване на ученици до училище от връстници)		

3.Кариерно ориентиране и подготовка на учениците за информиран избор

3.1.	Информирание, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване прехода на учениците от VII клас между отделните степени на училищно образование, в т.ч. при взаимодействие с ЦПЛР-ЦКО	октомври 2022 – август 2023	класни ръководители; педагогически съветник; кариерен консултант
3.2.	Подкрепа на учениците от VII клас за придобиване на образователна степен, продължаване на образованието и подходящ избор на професия - индивидуална и групова работа, в т.ч. участие в Дни на отворените врати и „Панорама на образованието–2023”	през цялата учебна година	класни ръководители; педагогически съветник; психолог
3.3.	Насърчаване на родители към участие в дискусии за професиите в часа на класа	по тематично разпределение	класни ръководители
3.4.	Провеждане на информационна кампания сред ученици от VII клас (национално външно оценяване, график на дейностите по приемане в неспециализирани училища за учебната 2023-2024 година след завършено основно образование)	март – юни 2023	училищна комисия за професионално ориентиране
3.5.	Организиране на среща между родители, ученици от VII клас и представители на профилирани и професионални гимназии в Сливен	юни 2023	ръководство на училището; комисия за професионално ориентиране

4.Подкрепа за развитието на децата и учениците, ограничаване на преждевременното напускане и предотвратяване на социалното изключване

4.1.	Взаимодействие на образователните медиатори с групови/класни ръководители, родители и ученици	през цялата учебна година	образователни медиатори
4.2.	Предоставяне на допълнителна подкрепа на ученици със СОП, хронични заболявания, ученици в риск, с изяви дарби и др.	съгласно плана за подкрепа	ЕПЛР
4.3.	Подпомагане на медиативната практика в училище (училищно посредничество) – разрешаване на конфликтни ситуации без насилие (УКПППУ)	през цялата учебна година	психолог – училищен медиатор; педагогически съветник

5.Прилагане на система за ранно предупреждение – след идентифициране на децата и учениците, застрашени от преждевременно напускане; прилагане на индивидуален подход за всеки застрашен

5.1.	Работа със семейството – посещение на адрес, консултиране на родителите и повишаване на отговорността за образованието на децата им	по сигнал на групови/класни ръководители и след преценка на риска от отпадане на дете/ученик от училище	класни ръководители; образователни медиатори
5.2.	Подкрепа на ученици - насочване към работа с психолог/педагогически съветник (индивидуална или групова работа) (УКПППУ)		психолог; педагогически съветник
5.3.	Подкрепа на ученици - насочване към група за целодневна организация на учебния ден		класни ръководители – НЕ
5.4.	Действия в изпълнение на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (2018, изм.и доп. 2019)		екип за обхват; групови/класни ръководители
5.5.	Подаване на сигнал до дирекция „Социално подпомагане” по настоящ адрес на детето/ученика при липса на съдействие и подкрепа от родителите и възпрепятстване процеса на приобщаване на децата им в училищната среда (УКПППУ)	при необходимост	ръководство на училището; класни ръководители
5.6.	Информирание на кмета на общината за неосигурено задължително присъствие на деца/ученици с цел предприемане на действия спрямо родителите по реда на чл. 347 от ЗПУО		ръководство на училището; екип за обхват
6. Организиране на занимания по интереси - осмисляне на свободното време на учениците чрез изява в предпочитана дейност; повишаване мотивацията за участие в образователния процес; развиване на знания, умения и компетентности			
6.1.	Осигуряване на достъп до организирани занимания по интереси - включване на учениците в дейности по проекти и програми на различни равнища	октомври 2022 – юни 2023	учители – НЕ, ПЕ, ГЦОУД
6.2.	Съдействие на деца и ученици при участие в извънкласни и извънучилищни дейности (състезания, конкурси, фестивали, викторини), в т.ч. съвместни изяви с други училища (УКПППУ)	през цялата учебна година	групови / класни ръководители; учители/ГЦОУД педагогически съветник
6.3.	Поощряване на децата и учениците с морални и материални награди - стимулиране на постиженията в заниманията по интереси и за приноса към развитието на училищната общност (УКПППУ)		ръководство на училището
6.4.	Включване на ученици с отсъствия по неуважителни причини и наложени санкции в извънкласни и извънучилищни дейности	съобразно конкретния случай	класни ръководители; координатор ОДП
6.5.	Включване на учениците в летни ваканционни дейности	юни - юли 2023	дежурни учители

Забележки:

1. В текста са използвани следните съкращения:

- ГЗПО = група за задължително предучилищно образование
- ГЦОУД = група за целодневна организация на учебния ден
- ЕПЛР = екип за подкрепа за личностно развитие
- ЗПУО = Закон за предучилищното и училищното образование
- координатор ОДП = координатор обща и допълнителна подкрепа
- НЕ = начален етап
- ПЕ = прогимназиален етап
- СОП = специални образователни потребности
- ЦПЛР-ЦКО = Център за подкрепа за личностно развитие-Център за кариерно ориентиране

2. Програмата е отворена за промени и допълнения през учебната година.

Училищна комисия за актуализиране на програмата:

Магдалена Ганева – педагогически съветник
Соня Кирова – учител начален етап
Добринка Иванова – учител прогимназиален етап
Пепа Енева – учител подготвителна група

Настоящата програма е приета с решение на Педагогическия съвет – Протокол № 14/01.09.2022г. с участие на представител от Обществения съвет и утвърдена със Заповед № РД-06-865/09.09.2022г. на директора на училището.